

1991/92

פרחים

סקירה כללית

אבנר ציף - שה"מ - לשכת הדרכה נגב

בעונת 1991/92 היתה הרחבה משמעותית בשטחי פרחים בערבה עד כדי 1035 דונם (טבלה מס' 1).

בנוסף להרחבה משמעותית בגפסנית (520 דונם) היתה הגדלה של פי שתיים בטרכליום ופי ארבע ויותר בלימוניום יפני. שינויים אלה הם תוצאה ישירה של מחקר ופיתוח בשנים קודמות.

בשלוש השנים האחרונות יש ירידה כללית במחירי המכירה הממוצעים בשלושת הגידולים המובילים בערבה.

ב-1989/90 נקטפו כ - 9 מליון פרח במחיר ממוצע של 72 סנט הולנדי, ב-1990/91 נקטפו כ - 20 מליון פרח ובממוצע התקבלו 56 סנט הולנדי, ואילו בשנה ב - 1991/92, נקטפו רק 17 מליון פרח והמחיר צנח ל - 50 סנט הולנדי בממוצע. מגמה דומה היתה גם בטרכליום. בשלוש השנים הנ"ל, הכמויות עלו ממליון פרח ב - 1989/90 ל - 2.7 מליון פרח ב - 1990/91, וב - 1991/92 נקטפו כ - 5 מליון פרח, אך המחירים הממוצעים במכירה ירדו מ - 66 סנט ל - 64 סנט, ושנה שעברה עד כדי 50 סנט השנה.

בלימוניום יפני יש ירידה במחירם מ - 1.53 גולדן ל - 1.17 גולדן, אך זה גידול בתחילת דרכו בערבה ויש להמתין לתוצאות 1992/93, כדי לבדוק מגמות בפרח זה.

בתחזית של עונת 1992/93, רואים התחלה של שינויי מגמה בענף הפרחים. לאחר הגדלת שיא בשטחי גפסנית בעונה הקודמת, יש ירידה גדולה עד ל-336 דונם.

טבלה מס' 1 גם מראה שיש הקטנה בפרחים בשטח פתוח (גיפסנית) ועליה בשטחים
בבתי גידול (לימוניות יפני).
כמו כן, בעונה הנוכחית נכנסו גידולים חדשים כמו לימוניות פרצי ויולט
ואסקלפיאס סינדרלה. שני גידולים אלה אומצו ישירות מתחנת הנסיונות.
פעילות אינטנסיבית במשקי הדגמה ובתחנת הנסיונות, הביאה להגדלת שטחי
לימוניות סינוטאום מתרבית רקמה.
ליזיאנטוס ממשיך לגדול בקצב איטי הודות למאמצים גדולים במחקר בתחנות
ובמשקי הדגמה.
התפתחויות דינמיות אלה שאפיינו את הערבה התיכונה, אינן מפאיינות את אזור
כיכר סדום.

טבלה מס' 1 - השוואה בין הגידולים ובין השנים

ע ו נ ה (דונם)					פ	ר	ח
92/93 תחזית	91-92	90/91	89/90	88/89			
336	520	400	218	170			גפסנית
40	150	140	117	80			לימוניות כספיה
227	110	25	---	---			לימוניות יפני
71	25	1	---	---		סנואטום	לימוניות
17	---	---	---	---			לימוניות פרצי
88	80	46	20	10			טרכליום
47	50	29	12	8			חרציות
15	---	---	---	---			אסקלפיאט
11	7	3	---	---			ליזיאנטוס
85	93	95	38	22			אחרים
937	1035	739	405	290			סה"כ

לימוניות פרצי ויולט

גידול זה נבדק בעונת 1991/92 בפעם הראשונה בערבה בתחנת נסיונות "יאיר". מוצאו ממשלת מיושי ביפן. באמצע אוגוסט 91 נשתלו שתילים בשלושה תנאים שונים. חממה מחוממת, חממה לא מחוממת ושטח פתוח. להפתעתנו הרבה התוצאות הטובות ביותר היו דווקא בשטח הפתוח והגרועות ביותר בחממה המחוממת. בשטח הפתוח קיבלנו כ - 40,000 פרחים באורכים טובים, עד חודש פברואר, ובהמשך עד חודש מאי, נקטפו כ - 100,000 פרחים. גשם פגע פגיעה קלה בפרחים משטח פתוח, ואילו בחממות התוצאות היו פחות טובות. על כן לדעתנו אין לשתול לימוניות פרצי בחממות, אלא לגדלם ללא כיסוי, ואילו רק בסוף נובמבר, לקראת הגשם והחורף הקשה, לכסות את הגג.

נמצא גם שיש יתרון קל בהקדמת פריחה וקבלת פרחים ארוכים יותר, ע"י ריסוסי ג'יברלין מתאימים. יש לתת 4 - 3 ריסוסי ג'יברלין (250 PPM) ולהתאימם להתפתחות הצמחים. בדיקות ראשוניות של הפרחים מהחלקה, נתנו תוצאות שווקיות טובות בבורסת שטרלן. תוצאות אלה הוצגו בסיורי חקלאים, ביום הפתוח ובסיכום העונה שנערך בסוף מאי 92. מאמצים אלה שכנעו עשרה חקלאים להכנס לענף והם יגדלו השנה 17 דונם.

אסקלפיאס סינדרלה ASCLEPIAS CINDERELLA

שייך למשפחת האסקלפיאס אליו שייך "תפוח סדום". מוצאו מאמריקה. בארץ מוכרים מספר מינים חלקם צמחי נוי וחלקם משמשים לפרחי קטיף. המינים המוכרים כפרחי קטיף, הם : אסקלפיאס טובורוזה - צבע כתום, אסקלפיאס אינקרנטה - בו שני טיפוסים, והם: א-א. סינדרלה, ב-א. וויט סופרירור.

בשנים האחרונות בזן טובורוזה נעשו אצל החקלאים מספר נסיונות לגידולו, אך ללא הצלחה מרובה. זן זה כנראה רגיש לתנאי גידול בערבה. הוא סובל באדמות הגיריות שלנו, ויש לו כלורוזה אקוטית. הוא גם רגיש מאד לנמטודות. בנוסף, גידולו בשנה הראשונה איטי ביותר ותוצאות טובות אפשר לקבל רק בשנה השניה. סימנים ראשוניים מעודדים, נראים אצל חקלאי אחד בערבה.

מתוך הכרתי את זן הסינדרלה בשנתיים האחרונות, יזמתי בדיקה של הזן בשנתיים אלה. בשנה הראשונה 1990/91, בדקנו גידול מאשרושים שהובאו מהולנד. בשנה השניה 1991/92, בדקנו שתילים מתרבית רקמה ממשלת בית העמק. מאחר ושתילים אלה לא היו טובים, הוזמנו ברגע האחרון שתילים מייחורים מושרשים. איכותם של שתילים אלה לא היתה טובה, וההתחלה היתה קשה ביותר. אולם, לקראת האביב המאוחר פרצו השתילים והגיעו לפריחה יפה.

על פי סיורי החקלאים שנערכו בתחנה ובאיזורים אחרים של הארץ, נרתמו שני חקלאים ממושב חצבה לגידול. שני חקלאים אלה יגדלו השנה 2 דונם כל אחד, במשקי הדגמה.

ליזיאנטוס

בתחנת הנסויים "יאיר" נערכו בעונת 1991/92 הנסיונות הבאים:

1. משטרי השקייה בחממה מחוממת.
2. מבחן זני ליזיאנטוס בחממה מחוממת ובחממה לא מחוממת.

כמו כן נבדק הגידול בחלקות הדגמה במושב פארן ובמושב חצבה. נסיונות אלה תרמו רבות להבנת גידול הליזיאנטוס בערבה. המסקנות מבדיקות אלה מיושמות אצל החקלאים ובהמשך הנסיונות בעונה הנוכחית. הודות לשיפור הידע בגידול ליזיאנטוס בערבה, יש הרחבה מתונה של השטחים.

היקפי עבודה ותחומי אחריות מובאים בטבלה מס' 2.

טבלה מס' 2 - התפלגות שטחי פרחים לפי ישובים *

סה"כ	מ.א. תמר**	פארן	עין-יהב	עידן	חצבה	צופר	הפרח
336	20	29	57	44	144	42	גיפסנית
227	9	25	31	25	125	12	ל. יפני
71		10	16	9	29	7	ל. סנואטס
17	1	1		7	7	1	ל. פרצי
40		7		17	12	4	ל. כספיה
88	4	7	15	7	45	10	טרכליום
38				5	33		מנתור
37		8		1	26	2	דלפיניום
11		6			5		ליזיאנטוס
3						3	סולדאסטר
47		4	28		15		חרציות
15					15		אסקלפיאס
7		1	1	1	4		אחרים
937	34	98	148	116	463	78	סה"כ למושב
95	3	10	18	15	13	12	מספר מגדלים למושב

* מבוסס על נתוני חתימת חוזים בביא"ר עד סוף ספטמבר 1992.

** כולל עין תמר, נאות הכיכר ועין-חצבה.